

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

**PŘEHLED VÝZKUMŮ**  
**43**

ISSN 1211-7250  
ISBN 80-86023-36-2

BRNO 2002

**BRNO (k.ú. Žebětín, okr. Brno-město)**

„Na Drdī“. Paleolit. Náhodný nález. Povrchový průzkum.

Na známé neolitické lokalitě byla východně silnice na Bystrc nalezena jednostranně patinovaná, oboustranně přelomená široká čepel, zhotovená z křídového spongiového rohovec. Lokalizace naleziště: SM odvozená, Tišnov 2-9, 1:5 000, 242 mm od Z s.č. a 387 mm od J s.č.

*Martin Kuča, FF MU Brno*

**Summary:**

An isolated broken blade of spongolite chert was found in the „Na drdī“ field near Žebětín.

**ČERNOTÍN (okr. Přerov)**

Černotín I. „Malá Kobylanka“. Mladý paleolit (aurignacien-gravettien?). Sídliště. Povrchový sběr.

Lokalita na pomezí Oderské a Bečevské části Moravské brány je situována na temeni vyvýšeného vápencového suku chráněné krajinné rezervace Malá Kobylanka (320 m n.m.), jihovýchodně od města Hranice na Moravě (450 m jihozápadně od kóty 334,8). Největší část nálezové plochy spadá do katastru Černotína, ale okrajové zóny zasahují i na katastr Hranic a Černotína – Hluzova (cf. mapa 25-123 z roku 1989). Vrchol Malé Kobylanky je součástí táhlého hřebene s orientací SV-JZ, který je vymezený na západě řekou Bečvou, na východě Hluzovským potokem a ze severozápadní strany Račím potokem. Místo poskytuje dobrý přehled o prostoru Moravské brány severním směrem k Oderským vrchům i směrem jižním k Hlyšovému pásmu Bílých Karpat.

Lokalita byla objevena v poválečném období při podrobné geologické a archeologické prospekci přerovsko-hranické oblasti. Sběry zde byly prováděny zejména v souvislosti s řešením problematiky paleolitického osídlení na sousední lokalitě Velká Kobylanka, lokalizované asi 200 m západně, v sedle mezi vápencovými kopci Velké a Malé Kobylanky (Klíma 1951; 1960; Dvořák – Valoch 1961). V současné době lokalitu navštěvuje řada sběratelů, jejichž aktivitu lze prakticky jen velmi obtížně kontrolovat. Na rozdíl od magdalénienského či epigravettienského souboru z Velké Kobylanky materiál z těchto míst nebyl dosud uceleně publikován. Pro náš příspěvek bylo shromážděno celkem 112 kusů debitáže z kolekce uložené v ústavu Anthropos při MZM, ze sběrů P. Nerudy, jednotlivé kusy ze sbírky K. Křístka uložené v Městském muzeu v Hranicích.

**Surovinová skladba**

Surovinová skladba je charakteristická dominantním zastoupením obou variet cratických silicitů z glaciáluálních sedimentů, jejichž zdroje

hledáme zejména v oderské části Moravské brány. Tato surovina je bezpečně zastoupena 100 kusy (90%). Zajímavý je zde výskyt radiolaritu (3 kusy, 2,7%; obr. 3: 1-3) z oblasti Vlárského průsmyku (60 km vzdušnou čarou od lokality). Transport tohoto materiálu je tradičně předpokládán jižní trasou přes Dolnomoravský úval. V případě lokality u Hranic však může přijít v úvahu i průchozí koridor masivy Hostýnsko-vsetínské hornatiny, Vizovické vrchoviny a Bílých Karpat podél toků Vlárky a Senice, která se vlévá u Vsetína do Bečvy, tekoucí až k Hranicím (známost oblasti Hlyšovského pásma Bílých Karpat je indikována existencí štípané industrie z menilitové břidlice, kterou však máme doposud zachycenou jen na sousední lokalitě Velká Kobylanka). Pouze v jednom případě je zastoupena zvláštní šedohnědá chalcedonová hmota, ostrůvkovitě patinující, místy až s náznaky achátové skladby. Tato surovina doprovází výskyty křemičitých křídových vulkanitů ve slezské jednotce bravurského flyše. Nejpravděpodobnějším zdrojem této suroviny se jeví Hončova hůrka u Příbora (30 km od lokality; za identifikaci problematických surovin jsme zavázáni prof. A. Přichystalovi). B. Klímou byla dříve mylně označována za zvláštní variantu místních silicitů. Tento vzorek však může být kontaminací ze sousední lokality Velká Kobylanka, kde je zastoupena až ve 13 %. V 7 případech (6,3 %) identifikace suroviny byla nejistá.

Specifikem našeho souboru je rozličné patinování jednotlivých artefaktů. Vedle běžné bílé patiny se na glacienních silicitech objevuje patina velmi silná (mocnost i přes 1 mm). V některých případech byly artefakty patinou dokonce téměř stráženy. V souboru se tento rozdíl nedá vysvětlit různým stářím štípané kamenné industrie a bude nutné ho hledat spíše v rozličných chemismech a úložných podmínkách na lokalitě. Mimo to se na předmětech objevuje druhotná změna bílé patiny v černou v důsledku vlivů oxidu manganu a železa. Tento jev však bývá sledován i na jiných lokalitách s kulmským podložím (informace A. Přichystala).

**Technologická analýza**

Za jádro lze v souboru považovat pouze jediný kus. Jedná se o počátkové jádro na plochém valounu s bifaciální úpravou (obr. 3:4).

V kolekci jednoznačně převažují úštěpy nad čepelimi (80: 21, tab. 1). Signifikantní je velmi malé zastoupení preparačních fází těžby (12,5%). Tento stav může korespondovat s naprostým nedostatkem jader, která tak byla zřejmě z velké části upravována mimo lokalitu nebo na orbou nenarušené ploše. Vlastní cílové polotovary (včetně nástrojů) jsou zastoupeny relativně hojně, a to z 54%. U této skupiny se pak pochopitelně nejhojněji vyskytují i vlastní čepel, které byly na výrobu nástrojů v souboru preferovány. Sekundární reparace těžních (24 %) ploch by nasvědčovaly

# PŘEHLED VÝZKUMŮ 43 (2001)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: <a href="mailto:infor@iabrno.cz">infor@iabrno.cz</a> <a href="http://www.iabrno.cz">http://www.iabrno.cz</a>
Odpovědný redaktor:	Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Bakázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, PhD., PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Alice Del Maschio, Miroslav Lukáš
Jazyková úprava:	PhDr. Jan Balhar, CSc.
Na titulním listě:	Plastika medvěda z Pavlova (kresba J. Svoboda); letecký snímek Mušova a Pálavy (foto O. Šedo)
Tisk:	BEKROS
Náklad:	350 ks

© 2002 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00